

Naše dnešné uvažovanie nech je postavené na základe Božieho Slova z 1. knihy Mojžišovej, z 3. kapitoly:

„A Adamovi riekol: Pretože si poslúchol hlas svojej ženy a jedol si zo stromu, čo som ti zakázal: Nebudeš jesť z neho! – pre teba pôda prekliata bude, s námahou sa z nej budeš živiť. Ba i trnie a hložie bude ti rodiť a poľné byliny budeš jedávať. V pote tvoare budeš jesť chlieb, kým sa nevrátiš do zeme, lebo z nej si vzatý, pretože si prach a do prachu sa vrátiš.“ (Gn 3, 17 – 19)

Už počas minuloročného pochodu cez role a háje, môjho prvého v spoločnosti putujúcich a spomínajúcich rodákov nielen z Rybovskej rodiny, sa mi potvrdila stará, osvedčená pravda môjho deda. Pravda, ktorú vstúpil nielen svojim deťom, ale aj nám, vnúčatám, aby sme sa nehanbili za svoj sedliacky pôvod.

V našom dnešnom putovaní má táto pravda hneď niekoľko rozmerov: rozmer zakotvený v koreňoch našich predkov, v ich múdrosti ťažko skusovaného života, ktorá sa cez generácie dostala až k nám, a tak nám zanechala to najlepšie dedičstvo.

A rozmer cieľa cesty našich predkov, rozmer zakotvený v pretavení tejto životnej múdrosti a skúsenosti našich predkov do našej vlastnej reality v jej osobitých variáciách.

V prvom rozmere sa chcem pozrieť práve na putovanie našich predkov do tohto kostola, ktorého sme sa opäť symbolicky zúčastnili, a ktoré je akousi cestou spomienok za rozprávaním otcov, dedov a pradedov, skryté kdesi v našom podvedomí a v nie vždy jasných spomienkach:

...a tak, aj dnes sa ku nám vrátilo niekoľko skutočne náhodných útržkov rozhovorov, nedokončených viet a dojmov...

...a tak, aj dnes sa nám v pamäti vynorila atmosféra, čosi nedopovedané, pocity mladosti, mladé emócie a vnemy, no i „vôňa“ starých dobrých čias, ako si často sami pre seba povzdychneme...

...a tak, aj dnes sa vracajú spomienky, umocnené odstupom rokov, ktoré sa nám vybavajú spolu pomínuteľnou krásou jarných kvetov a sviežej zelene na rozkvitnutej lúke mladosti...

Čo spôsobilo tento myšlienkový posun? Odkiaľ sa berú tieto myšlienky neúprosne zatláčané našou každodennou všednosťou a uponáhľanosťou života, ako aj prenasledované slabomyseľným vysielaním našich médií, ktorých jedinou úlohou je poprieť všetko to, čo ešte v nás zostalo prirodzené v medziach Božieho stvoriteľského poriadku i v prirodzených medziľudských vzťahoch?

Tieto myšlienky sa vzali práve v našom putovaní. Šli sme cestou svojich predkov. Šli sme v ich šľapajach. Šli sme tak, akoby oni kráčali s nami a držali nás za ruku. A šli sme tak, akoby oni predchádzali cestu pred nami a ukazovali nám momenty, ktoré predtým ktosi z ich drahých ukázal im. Putovali sme. Spomínali sme. Vracali sa v myšlienkach, v pohľade do spätného zrkadla vlastných, či sprostredkovaných spomienok.

V tých mojich sa mi vynorili obaja moji starí otcovia a mnoho vypovedaného i nevypovedaného. Práve v tom vypovedanom vo mne rezonovala vdáčna, pokorou životnej skúsenosti potvrdená hrdosť, s akou mi dedo rozprával o sedliactve, o našom pôvode a o „zdravom sedliackom rozume“. Ved' ten je oveľa lepšou výhrou v živote človeka, ako mnoho vedomostí získaných na univerzitách, čo napokon potvrdzuje i niekoľko násobný doktor, profesor, teológ a publicista Max Kašparů. Sedliacka skúsenosť vychádzala z formácie života roľníkov. Všetkých do jedného ich vychovávala nielen rodina a škola, ale aj príroda a práca na poli. Samota v otvorenej krajine, a tá ich viedla k rozjímaniu a hĺbavosti.

Práve toto je moment, ktorý tak drasticky absentuje v dnešnom svete, chcúcom iba konzumovať život, to príjemné a pohodlné, no nie reálne ho žiť so všetkým, čo k životu patrí. Sme tlačení do rýchlych, žiaľ, mnohokrát unáhlených rozhodnutí. Sme tlačení, aby sme čím menej mysleli a žili v neustálom nepokoji podmieneným nie skutočnými, ale už iba vymyslenými problémami. A to iba preto, aby skutočné problémy života zakryla bezobsažná „zábava“ a užívanie si v napĺňaní skôr vlastných egoistických túžob v mene nikým neodcudziteľných ľudských práv, ale žiaľ, bez ohľadu na práva iných a bez ohľadu na politickú korektnosťou ignorované ľudské povinnosti.

Aj táto cesta mi potvrdila, ako veľmi potrebuje dnešný človek svoju vlastnú roľu, na ktorej denne pracuje a v pote tváre si dorába svoj každodenný chlieb. Bez ohľadu na to, či žije v meste alebo v dedine. Skúsenosť života, že chlieb sa „nerodí“ v hypermarketoch spolu s „ružovými vreckami“, na ktorých je napísane: kurča z domáceho chovu. Chcem vidieť ten domáci chov, keď také isté „ružové vrecká“ sú i v ďalších a ďalších hypermarketoch. Navykli sme si konzumovať život a všetko chceme mať hneď a zaraz. Ale to jednoducho nejde.

Potrebuje svoju vlastnú roľu, ktorá nás opätovne naučí, že život nie je prechádzka ružovou záhradou, že je ťažký, pretkaný bolesťou a trpezlivým sebaobetovaním sa... Práve roľa naučila našich predkov, že život prináša aj nepríjemné stránky v živote človeka a realita života je úplne iné, než o akej nám dnes „svedčia“ moderní zabávači na úrovni štvrtej cenovej.

Aj táto cesta mi potvrdila, že oveľa viac, ako sledovať nádherné prírodné scenérie v prírode je vyjsť si s rodinou trebárs na Sobor a nechať Boží chrám prírody, aby Pán Boh sám, skrze dielo svojho úžasného a nás presahujúceho stvorenia, vyčistil naše myslenie od negatív i rutiny. Je to práve príroda, ktorá nás môže

naučiť to, čo po generácie učila našich predkov v pote tváre zápasiacich o svoju postať, a to trpezlivému očakávaniu, že nič nie je samozrejmosťou a nad našou ľudsky pokrivenou sebastrednosťou je niečo a Nieкто oveľa viac, ako len to moje, či tvoje do seba hľadajúce ja.

V prírode má všetko svoj čas i svoje miesto. To naši predkovia bez pochyb ovládali, to určovalo ich rytmus života a to ich naučilo, kedy má čo svoje miesto. A tak vedeli, že keď je čas siať, určite nie je čas žatvy. Ak chceli, aby im roľa priniesla hojnú úrodu, tak v pote tváre dreli, aby sa čím viac priblížili k túženému výsledku práce svojich rúk. Ale aj ponad to vedeli, že nech sa akokoľvek namáhajú, predsa je všetko v iných rukách, ako len v ich vlastných. Neboli vypočítaví, pretože nad každou vypočítavosťou stálo to dávne biblické napomenutie, nevieš, čo bude zajtra s tvojím životom, a tiež, že je to Hospodin, ktorý dáva vzrast.

Druhý a tretí rozmer mi ukázal, že dnešná cesta bola svojim spôsobom cestou v samote po otvorenej krajine, po šírých roliach, kde sme mali popri všetkých vzájomných rozhovoroch možnosť byť aspoň na chvíľku aj v tichu. Ticho je veľmi dôležité, pretože ticho nás učí rozmýšľať nad vecami, ktoré za iných okolností buď nevnímame, alebo ignorujeme. No v tichu to viacej nejde.

Každodenné ticho na roliach, veľkosť a mohutnosť Božieho stvorenia i hlboká skúsenosť viery, boli rozhodujúcimi faktormi, formujúcimi život našich predkov. V tejto optike sa naučili v pokore vnímať skutočné hodnoty a to v kritériách pravdy, dobra a krásna. A tie následne pretavili do vlastného života vo všetkých jeho rovinách.

Preto pre nich nebol problém, že v túžbe po duchovnom živote denne brali do rúk Božie Slovo, denne padli na kolena a denne sa modlili, aby ich život bol postavený na základe, ktorým nikto a nič neotrasie, a to napriek a navzdory búrkam života.

Táto cesta nebola pre nich „výletom“ a „spomínaním“, ale bola pre nich každodenným putovaním. Nebola to iba jednoročná nostalgia „spestrená“ účasťou a oddychom v kostole, ale práve ten kostol a stretnutie sa s Pánom Bohom bolo ich cieľom. V čase i v nečase... Pán Boh a vzťah s Ním bol pre nich prioritou číslo jeden.

A to aj napriek tomu, že mali v živote rovnako veľké množstvo problémov ako aj my dnes. Dokonca, ich život bol ešte zraniteľnejší ako je ten náš a nefigurovalo v ňom toľko pohodlia a možností, ako v tom našom. V tom sú pre nás svedkami, že život sa dá žiť naplno, aj keď je ťažký, nepohodlný a nevyspytateľný. A možno práve preto...

Neskôr postavili práve pre nás, mnohokrát v pohnutých časoch nielen hospodárskej krízy (Hlohovec 1933, Sasinkovo 1935), ale aj tvrdého komunizmu (Pastuchov 1959) kostoly priamo v našich obciach. Aby Boží dom bol priamo medzi nami. Aby sme mali k Pánu Bohu čo najbližšie...

Postavili ich z lásky k nám, aby sme boli pri Pánu Bohu, pri Jeho Slove a Sviatostiach. Aby sme mohli bez problémov prichádzať za Ním a tráviť s Ním svoj čas. Ako tento čas využívame, je na svedomí každého jedného a každej jednej z nás. Kostoly stoja i odkaz a múdrosť našich predkov trvá.

To ostatné som ja, či ty. Moja, či tvoja odpoveď na ich príklad, no i na Božie pozvanie. Avšak, dajme ju ešte dnes. Zo svojej vlastnej skúsenosti a ešte viac zo skúsenosti našich predkov viem, že smrť je každodennou súčasťou nášho života. Hoci ju dnešný svet odtláča do nemocníc, či domovov sociálnej starostlivosti. Naši predkovia o nej vedeli. Žili s ňou. Spoznali, že nikdy nič nie je isté a kedykoľvek môžu byť odvolaní z tejto časnosti pred Božiu tvár, aby vydali počet za svoj život.

A preto chcem pripomenúť, že mnohí, ktorí zomreli včera, si robili plány na toto ráno. A mnohí, ktorí zomreli dnes ráno, si robili

plány na dnes. Nenechajme žiadne rozhodnutie na neskôr. Ono už nemusí byť. Život nie je samozrejmosť. Mihnutím oka sa môže všetko zmeniť. Odpúšťajme často a všetko, milujme celým srdcom, pretože nevieme, či ešte budeme mať ďalšiu šancu.

Nech nás v tom povzbudí i odkaz našich predkov, ktorí stavali kostol v Sasinkove:

„Vyznávame dnes pred Pánom života a smrti, že sme minulí ako aj otcovia naši - ale Ježiš Kristus je ten istý včera i dnes, až naveky! - Preto drahí potomci, pamätajte, že sme Vás milovali, obeť krvavé, mozolné za spasenie duší Vašich poznávali, aby ste Vy nasledovali šľapaje Pána Ježiša! Žehnáme Vás i Vaše domy pobožnosti, imanie i chlieb Váš každodenný - dietky i pokrovenstvo až do skonania sveta! Chrám Boží sme Vám vystavili, Vy ho naplňte spevom a Žalmami podľa III. Božieho prikázania - a pokoj Boží zostaň s Vami teraz, i na veky vekov. Amen.“

(V Šágu, 24. novembra, roku Pána 1935)